

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2026

Geachte Statenleden,

Met deze brief informeren wij u over ons besluit van 28 oktober 2025 om het Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2026 vast te stellen. In het Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2026 (zie bijlage) staan alle projecten waarvoor subsidie kan worden aangevraagd in het kader van de Subsidieregeling erfgoedlijnen Zuid-Holland 2025. Daarnaast informeren wij u met deze brief over enkele ontwikkelingen binnen de erfgoedlijnen.

Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2026

Met meer dan 300 externe partners werkt de provincie Zuid-Holland samen aan het ontwikkelen en beleefbaar maken van zeven erfgoedlijnen. Jaarlijks geven de erfgoedtafels ons een zwaarwegend advies over de uitvoeringsprojecten die bijdragen aan het behalen van de ambities van hun erfgoedlijn. Het advies van de erfgoedtafels hebben wij ook dit jaar verwerkt in het Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2026. Dit heeft geleid tot een mooi divers pakket met projecten voor 2026 dat ons erfgoed beter bekend, zichtbaar en toegankelijk maakt. Enkele aansprekende voorbeelden uit het pakket zijn:

- Het realiseren van een nieuw en modern ontvangstgebouw bij het Atlantikwall Museum Noordwijk;
- een pilot met lesmateriaal voor de Canon Voorne aan Zee;
- een project waarin jongeren korte filmpjes en podcasts maken over landgoederen en buitenplaatsen;
- een project waarin jongeren een Romeinse stad zichtbaar maken;
- het betrekken van kwetsbare jongeren bij de uitvoer van een kunstwerk in het kader van de Trekvaarten;
- de verbetering en herinrichting van Park Maasdonck in Ridderkerk wat een gedenkplek gaat worden voor de verdwenen maritieme industrie aldaar en
- restauratie van onder meer de rijksmonumentale binnentuin van de Porceleynse Fles te Delft, het interieur van rijksmonument Huize De Paauw te Wassenaar en het rijksmonument De Katoenveem te Rotterdam.

Overzicht inzet middelen Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2026

In het Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2026 zijn 63 projecten opgenomen voor een totaal subsidiebedrag van € 3.466.074. In onderstaande tabel ziet u de verdeling hiervan over de zeven erfgoedlijnen. Het is de erfgoedtafels gelukt om veel cofinanciering te realiseren, zowel geldelijk als in de vorm van de inzet van vrijwilligers. De provinciale inzet wordt door andere partijen zoals gemeenten, stichtingen, verenigingen en commerciële partijen bijna verviervoudigd. Ook dat ziet u hieronder in de tabel.

Erfgoedlijn	Subsidie erfgoedlijnen	Cofinanciering derden	Cofinanciering inzet vrijwilligers (€ 35 p/uur)	Totaal
Atlantikwall	305.093	405.895	87.920	798.908
Historisch Haringvliet	450.071	446.137	85.870	982.078
Landgoederenzone	773.789	769.887	37.100	1.580.776
Limes	226.250	269.247	104.160	599.657
Maritieme Industrie	751.000	3.441.253	7.000	4.199.253
Oude Hollandse Waterlinie	248.821	118.471	79.100	446.392
Trekvaarten	711.050	7.397.849	93.275	8.202.174
Totaal	3.466.074	12.848.739	494.425	16.809.238

Financiën en dekking

In de begroting 2026 is in totaal € 4.028.471 beschikbaar voor erfgoedlijnen. Dit budget is opgebouwd uit een deel ontwikkelbudget (€ 2.905.000) en een deel restauratiebudget voor rijksmonumenten binnen de erfgoedlijnen (€ 1.123.471). GS hebben het subsidieplafond voor de subsidieregeling Erfgoedlijnen Zuid-Holland vastgesteld op € 3.466.074.

In het ontwikkelbudget is er ruimte beschikbaar voor aanvullende opdrachten (€ 437.397) en voor een bijdrage aan Werelderfgoed Kinderdijk (€ 125.000). Een erfgoedtafel heeft af en toe de voorkeur voor een opdracht i.p.v. een subsidie, omdat de provincie dan een wat andere rol op zich kan nemen en gedurende de uitvoering wat meer invloed kan uitoefenen op het resultaat. Bovendien past het binnen de criteria voor een opdrachtverlening. In dit geval gaat het om de organisatie van de Dag van het Kasteel 2026, de pilot Communicatie Limes Zuid-Holland, ondersteuning van praktische zaken aan Limes Presentatie Units en een nieuwe manier van communiceren met jongeren bij de erfgoedlijn Historisch Haringvliet. Met deze opdrachten is een bedrag gemoeid van in totaal € 137.000. Het resterende budget (€ 300.397) zal worden gebruikt voor het uitzetten van aanvullende opdrachten, zoals onder meer de organisatie van de erfgoedtafels, onderzoeken en verkenningen ten behoeve van alle zeven erfgoedlijnen.

Resultaten herijking erfgoedlijnen

De provincie Zuid-Holland wil een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat bieden aan inwoners en bezoekers van de provincie. Hiervoor is het niet alleen van belang dat erfgoed behouden blijft, maar ook dat het ontwikkeld en beleefbaar gemaakt wordt. Sinds 2012 richt de provincie zich op zeven erfgoedlijnen. Deze vertegenwoordigen belangrijke verhalen uit onze geschiedenis. Sinds de start van de erfgoedlijnen in 2012 hebben inmiddels honderden projecten bijgedragen aan de ontwikkeling van de erfgoedlijnen.

Deze projecten konden gerealiseerd worden dankzij de samenwerking tussen verschillende partijen, de inspanning van vele vrijwilligers, de inzet van cofinanciering en niet te vergeten provinciale subsidie. Het is van belang om met de erfgoedlijnen maatschappelijk relevant te blijven voor de (toekomstige) inwoners en bezoekers van Zuid-Holland. Voor hen ontwikkelen we de erfgoedlijnen. Dit betekent iets voor de keuze van de verhalen die we vertellen, de manier waarop we ze vertellen, welke doelgroepen we bereiken en hoe we ons instrumentarium inzetten. Dit is opgepakt met de herijking en doorontwikkeling van de erfgoedlijnen. Concrete resultaten hiervan zijn de doorontwikkeling van de erfgoedlijn Waterdriehoek in de nieuwe erfgoedlijn Maritieme Industrie, de uitbreiding van de erfgoedlijn Trekvaarten met de lijnen Leiden-Utrecht en Gouda-Amsterdam, het vaststellen van het Koersdocument Landgoederenzone en de aanpassing van het Afwegingskader erfgoedlijn Neder-Germaanse Limes Zuid-Holland. De herijking is ook opgenomen in het Beleidsperspectief Erfgoed en Cultuur 2025 – 2030. Aandachtspunten binnen de erfgoedlijnen zijn en blijven diversiteit en inclusiviteit voor zowel de samenstelling van de erfgoedtafels als publieksbereik. Dit is iets van de lange adem, maar het heeft onze aandacht en die van al onze partners.

Op 9 juli 2025 heeft u de motie 1754 aangenomen (jongerenerfgoedtafel), waarmee u ons verzoekt jongeren meer te betrekken bij de erfgoedlijnen en de erfgoedtafels. Hier gaan wij mee aan de slag. Op 23 september 2025 hebben wij u een behandelvoorstel toegestuurd hoe wij dat denken op te pakken.

Wij hopen u met deze brief een goed inzicht te hebben gegeven in de projecten voor 2026 en enkele ontwikkelingen binnen de erfgoedlijnen. Wij kijken uit naar de verdere samenwerking met de zeven erfgoedtafels in de provincie Zuid-Holland.

Mocht u geïnteresseerd zijn in verhalen rondom de erfgoedlijnen of de geschiedenis van Zuid-Holland, dan kunt u een kijkje nemen op www.geschiedenisvanzuidholland.nl. Ook kunt u daar terecht voor een agenda met erfgoed gerelateerde activiteiten in Zuid-Holland.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff

Bijlage

1. Besluit Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2026
2. Besluit Subsidieplafond 2026 Subsidieregeling erfgoedgoedlijnen 2025